

GLOBALT FOKUS

- Folkelige organisationers udviklingssamarbejde

92-gruppen
Forum for Bæredygtig Udvikling

Input til møde i Europaudvalget den 5. december 2014

Vedr. punkt 9. Rådsmøde nr. 3359 (udenrigsanliggender - udvikling)

Vedrørende punkt 5. Den private sektors rolle i udviklingen

I juni måned vedtog Ministerrådet rådskonklusioner på Kommissionens nye meddelelse om den private sektors rolle i udvikling fra maj. I denne anledning indsendte de danske udviklings-, nødhjælp- og miljøorganisationer en række fælles bemærkninger til meddelelsen. I december træder Ministerrådet igen sammen om meddelelsen. Denne gang for at drøfte EU's udmøntning af denne. I den forbindelse har Globalt Fokus og 92-gruppen¹ følgende input til Europaudvalgets drøftelse med Handel- og Udviklingsministeren.

Den private sektors investeringer og engagement i udviklingslandene er vokset markant i de senere år, og den private sektor udgør et vigtigt element i en fremtidig politik, der har til hensigt at bekæmpe fattigdom og sikre, at udviklingen foregår på bæredygtig og rettighedsbaseret vis. Tilsvarende forventes den private sektor tiltænkt en vigtig rolle i opfyldelsen af de kommende, nye post-2015 udviklingsmål, samt i forbindelse med finansieringen af disse, for eksempel igennem bæredygtige, ansvarlige investeringer og betaling af skat.

Private investeringer udgør langt den største finansielle strøm til udviklingslande. Derfor er det fra et udviklingspolitisk perspektiv af allerstørste vigtighed at skabe de nødvendige rammebetingelser, der kan støtte op om en bæredygtig, fattigdomsorienteret udvikling. Dette igennem lokal jobskabelse, forsvarlig udnyttelse af naturressourcerne samt overholdelse af gældende national lovgivning og internationale konventioner og retningslinjer som for eksempel UN Guiding Principles for Business and Human Rights. Samtidig er det vigtigt at internationale investeringer bidrager til udviklingen af lokale private sektorer, hvilket blandt andet kan gøres ved at fokusere på lokale små og mellemstore virksomheder (SMVer) samt at øge fokus på kapacitetsudvikling og teknologioverførsler i samarbejdet. Arbejdet med bæredygtige værdikæder som lagt frem i Regeringens nye sekspunkts handlingsplan om CSR samt sektorspecifikke risikovurderinger vil også være oplagt at tænke med ind i EU's tilgang til området.

Med udgangspunkt i dette har vi følgende konkrete budskaber til udmøntningen af EU's meddelelse om den private sektors rolle i udvikling:

En tilgang der er evidensbaseret, fattigdomsorienteret og fremmer bæredygtig udvikling

- Det er helt centralt at fastholde et fattigdomsorienteret fokus, når den private sektor inkluderes i EU's udviklingspolitik. Som evalueringen af Danidas Business to Business-program bekræfter, er det en kontinuerlig udfordring at holde fattigdomsfokus ved inklusion af den private sektor i udviklingsprogrammer, og der er derfor behov for nytænkning på dette område, med udgangspunkt i en evidensbaseret tilgang. Herunder skal der være fokus på

¹ 92-gruppen er i denne sag tegnet af: Afrika Kontakt, Amnesty, Care Danmark, Dansk International Bosætningservice, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, FN-forbundet, Folkekirkens Nødhjælp, Greenpeace, IWGIA, Kvindernes U-landsudvalg, Mellempolitisk Samvirke, Sex&Samfund, U-landsforeningen Svalerne, U-landsorganisationen Ibis, VedvarendeEnergi, Verdens Skove, WWF Verdensnaturfonden.

specifikke indikatorer og kriterier, samt løbende evaluering som inkluderer både økonomisk, social og miljømæssig bæredygtig udvikling. Disse kriterier bør lægges til grund for alle initiativer, der engagerer den private sektor i udviklingssamarbejde. Herunder ikke mindst initiativer som offentlige-private partnerskaber (PPPer), hvor man gearer offentlige midler ved at blande dem med privat finansiering, og hvor det især har vist sig at være en udfordring at fastholde et fattigdomsorienteret fokus.

- Effektiviteten af inklusionen af den private sektor i udviklingssamarbejde skal evalueres på deres fattigdomsorientering, og på lige fod med andre typer udviklingsprogrammer.
- De nævnte kriterier må også sikre, at lokale og globale miljøsyn integreres i udviklingssamarbejdet, og skal bidrage til en generel omstilling til grønnere og mere bæredygtig økonomi- og ressourcforvaltning. Det indebærer bl.a. at klima- og naturressourcehensyn skal mainstreames i samarbejde med den private sektor.
- Samarbejde med den private sektor skal baseres på menneskerettighedsbaserede og miljømæssige safeguards i tråd med de internationale retningslinjer på området.

Rettighedsbaseret tilgang

- Alt udviklingssamarbejde, som inkluderer den private sektor, skal bygge på en rettighedsbaseret tilgang, herunder fastholde og inkorporere Busan-princippet om ejerskab, resultatorientering, partnerskaber og transparens. Der skal derfor tages udgangspunkt i et multistakeholder approach hvor man inkluderer lokale aktører, såsom lokale civilsamfund, regeringer, donorer og den lokale privatsektor i beslutningsprocesser og implementering. Det er vigtigt, at dette indtænkes som en integreret del i alt erhvervssamarbejde.
- Investorer skal overholde og håndhæve national lovgivning samt internationale retningslinjer og konventioner, hvor UN Guiding Principles on Business and Human Rights og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder står centralt.

Partnerskaber og Finansiering

- Offentlige-private partnerskaber (PPPer) er blevet en populær måde at engagere den private sektor i udviklingssamarbejdet samt tiltrække privat kapital til lande og sektorer som ellers ikke umiddelbart er attraktive for private investorer. Disse har som hovedregel vist sig at være dyre grundet private investorers ønsker om at se øjeblikkelig investeringsafkast, og indebærer en risiko for de offentlige midler, der fungerer som risikokapital for private virksomheder. Disse initiativer med blanding af private og offentlige midler skal derfor på transparent vis monitoreres og evalueres for at sikre deres effektivitet i tråd med OECD's 'Principles for Public Governance of Public Private Partnerships'. Ydermere skal investeringer i PPPer foregå ud fra princippet om additionalitet for at skabe mindst mulig markedsforvridding, og for ikke at udkonkurrere lokale virksomheder.
- Private partnerne i PPPer skal udvælges på et transparent og åbent grundlag for at sikre at denne modalitet ikke bliver brugt til at tilgodese donorlandenes nationale, kommercielle interesser. Derimod skal der være et større fokus på lokale SMVer i sektorer med højere fattigdomsreducerende potentiale, som for eksempel landbrug, hvor inklusionen af SMVer i regionale og internationale værdikæder skaber markedsadgang, jobskabelse, fødevarerikkerhed og derved fattigdomsbekæmpelse.
- Den lokale privatsektor skal så vidt muligt også være i fokus ved blanding af offentlige og private midler. Lav konkurrencedygtighed af den private sektor i udviklingslande er essentielt et strukturelt problem, og det er derfor vigtigt at udenlandske investeringer bidrager til, og

ikke underminerer, udviklingen af den lokale privatsektor. PPPer og internationale investeringer bør derfor skabe forbindelser imellem lokale SMVer og udenlandske virksomheder for at sikre teknologioverførsel, organisatorisk læring og kapacitetsudvikling, med fokus på jobskabelse og bæredygtig udvikling.

- Adgang til finansiering er vigtig for at fremme innovation og vækst af SMVer, men analyser viser at dette også kan være en udfordring grundet høje renter og høj optagelse af gæld som efterfølgende ikke kan tilbagebetales af lånetagerne. Det er derfor vigtigt at EU promovere en etisk lånepolitik, og konkurrencedygtige og fair renter fra banker og mikrofinansinstitutter. Samtidig er adgang til finansiering ikke nok i sig selv, men bør kombineres med uddannelse og træning for at øge dets bidrag til vækst og udvikling.

Regulering, afrapportering og monitorering

- Det er vigtigt at finde den rette balance mellem frivillige tiltag på den ene side og regulering på den anden for at sikre europæiske virksomheders overholdelse af internationale retningslinjer i forbindelse med deres aktiviteter i udviklingslande. Danmark bør således arbejde for, at EU vedtager og håndhæver lovgivning, der sikrer, at europæiske virksomheders forretning i udviklingslande ikke underminerer disses muligheder for at opnå bæredygtig udvikling.
- Private investeringer skal respektere internationale konventioner og retningslinjer, herunder UN Guiding Principles on Business and Human Rights, OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, FAO's frivillige retningslinjer for håndtering af jordkøb, internationale miljø- og klimaaftaler samt IATI og EITI².
- EU's politik skal sikre at internationale investorer respekterer menneskerettighederne, som det fremgår af UN Guiding Principles for Business and Human Rights, og europæiske multinationale virksomheder skal afrapportere på dette som en del af deres ikke-finansielle rapportering. Herunder skal der fra EU's side udvikles en handlingsplan for implementeringen af UN Guiding Principles for Business and Human Rights. Ligeledes skal der afrapporteres på virksomhedernes miljø-påvirkning som en del af deres ikke-finansielle rapportering.

Politikkohærens og skat

- Europæisk regulering af europæiske virksomheders forretning i udviklingslande skal anlægges under hensyn til princippet om politikkoherens for udvikling (PCD), og sikre, at den europæiske privatsektors kommercielle interesser ikke underminerer udviklingslandenes interesser og udviklingspotentiale.
- Et centralt element af europæiske virksomheders bidrag til udvikling er de skatteindtægter deres forretning skaber i udviklingslande. EU's indsats for bekæmpelse af skattely og lukning af skattehuller er derfor af allerhøjeste vigtighed for, at virksomheder opfylder deres sociale og økonomiske ansvar, og for, at udviklingslande kan mobilisere indenlandske indtægter som et middel til at finansiere deres egen udvikling. Det er derfor vigtigt, at EU fortsat arbejder aktivt for dette igennem initiativer som land-for-land rapportering og automatisk udveksling af skatteinformationer.
- Det skal ligeledes sikres, at EU's handels- og investeringspolitik understøtter udviklingslandenes interesser og ikke underminerer disse, hvilket også fremgår af Danmarks handlingsplan for politikkoherens i EU, specifikt inden for skat, klima og fødevarerikkerhed.

² International Accountability and Transparency Initiative og Extractive Industries Transparency Initiative